

Czytanie ze zrozumieniem Test 8

.....
Imię i nazwisko

.....
klasa

.....
data

Tekst 1.

N. H. Kleinbaum *Lekcja Keatinga*

Następnego ranka Keating siedział spokojnie przy swoim biurku. Wydawało się, że jest w nie najlepszym nastroju.

– Chłopcy – powiedział, gdy dzwonek rozpoczął lekcję – otwórzcie podręcznik Pritcharda na dwudziestej pierwszej stronie wstępu. Perry – skinął głową w stronę Neila – bądź łaskaw przeczytać na głos pierwszy akapit wprowadzenia „Zrozumieć poezję”.

– „Zrozumieć poezję. Napisał J. Evans Pritchard, doktor filologii¹. Aby w pełni zrozumieć poezję i trafnie ocenić jej wartość, musimy osiąść najpierw umiejętność rozpoznawania stopy wiersza, rymów i tropów², a następnie postawić przed sobą dwa zasadnicze pytania. Pierwsze: z jakim aryzmem przedstawiono w wierszu podjęty temat? I drugie: jakie znaczenie ma poruszony temat? Odpowiedź na pytanie pierwsze ocenia artystyczną doskonałość utworu, a odpowiedź na pytanie drugie ocenia ważność jego treści. Kiedy odpowiemy już na oba pytania, zrozumienie wiersza i określenie jego wspaniałości przyjdzie nam stosunkowo łatwo. Wystarczy, jeśli artystyczną doskonałość odłożymy na osi poziomej, a ważność treści na osi pionowej. Wówczas rozmiar zakreślonego na naszym wykresie pola stanie się dla nas odpowiednią miarą wspaniałości wiersza. [...] Analizując w dalszej części niniejszego podręcznika kolejne wiersze, stosuj powyższą metodę graficzną. Z coraz pewniejszym jej opanowaniem, wzrośnie twoja radość z czytania wierszy oraz umiejętność zrozumienia poezji”. Koniec, proszę pana.

Keating poczekał, aż chłopcy przetrawią usłyszane przed chwilą zdania. Nagle złapał się kurczowo za gardło, jakby się dusił, i wycharczał:

– Aaahhhgggh! Bzdury! Do pieca! Na śmietnik z tym! Wyrwijcie tę stronę z waszych podręczników! Wyrwijcie! Całą stronę! Niech te bzdury wylądują w koszu na śmieci! Tam jest ich miejsce!

Złapał kosz na śmieci, uniósł go teatralnym gestem i ruszył między rzędy, zatrzymując się przed pierwszym uczniem, by mógł wrzucić do kosza wyrwaną stronę. Chłopcy parsknęli śmiechem. [...]

– Wyrwijcie cały ten wstęp! Wyrwijcie dokładnie – pouczał Keating. – Niech nie zostanie po niej ani jeden strzępek! Doktorze Evansie Pritchardzie, okrył się pan hańbą!

Śmiechy stały się coraz głośniejsze [...]. Keating wrócił majestatycznie na środek klasy, postawił kosz na podłodze do góry dnem

i stanął na nim. Chłopcy wybuchnęli jeszcze donośniejszym śmiechem. W oczach Keatinga błyskały ogniki. Tupnął w kosz kilka razy, a potem zeskoczył i kopnął go daleko w kąt.

Zmięte kartki rozsypywały się po podłodze.

– To jest prawdziwa bitwa, chłopcy – krzyknął. – To wojna! Wasze młode dusze pełne są buntu i krytycyzmu. Albo poddacie się teraz woli akademickiego *hoi polloi*³ i wasz owoc obumrze, zanim urodzi się wino, albo... zwycięży w was indywidualność. Nie obawiajcie się. Na pewno jeszcze pouczymy się na moich lekcjach tak, jak wymaga tego Akademia. Ale ze mną, jeśli tylko dobrze wykonam robotę, nauczycie się znacznie więcej. Na przykład... nauczycie się smakować słowo. Bez względu na to, co jeszcze w życiu usłyszycie,

pamiętajcie, że słowo i idea mają moc zmieniać świat. [...] – Keating uśmiechnął się lekko i przeszedł na drugi koniec sali.

– Pan Pitts może powątpiewać w wartość dziewiętnastowiecznej literatury, twierdząc, że nie ma ona nic wspólnego ani ze szkołą biznesu, ani z akademią medyczną, ani z kancelarią adwokacką. Uważa zapewne, że powinniśmy wkuć doktora Pritcharda, nauczyć się metrum⁴ i metafor, by spokojnie zająć się realizowaniem bardziej poważnych życiowych planów. Pitts poprawił się na krześle.

– Kto? Ja? – zapytał, nie bardzo rozumiejąc. Keating plasnął otwartą dłoń w ścianę za plecami uczniów. Podskoczyli na swoich miejscach i jak na komendę odwrócili się w jego kierunku.

– Cóż – szepnął Keating. Mówię wam, takie myślenie to absurd! Czytamy poezję, bo należymy do gatunku ludzkiego. A gatunek ludzki przepełniony jest namiętnościami! Oczywiście, medycyna, prawo, bankowość, to dziedziny niezbędne, by utrzymać nas przy życiu. Ale poezja, romans, miłość, piękno? To wartości, dla których żyjemy. Whitman⁵ powiedział tak:

[...] Odpowiedz

Że tu jesteś – że istnieje życie i tożsamość

Że sztuka trwa i także ty dopisać możesz wers.

Chłopcy siedzieli w milczeniu, zamyśleni. Keating rozejrzał się i z naciskiem powtórzył ostatnie zdanie:

– Że sztuka trwa i także ty dopisać możesz wers. – Powoli wrócił do katedry. Wszystkie oczy wpatrywały się w jego rozjaśnioną twarz. Spojrzał uważnie na uczniów. – Jaki będzie wasz ostatni wers? – zapytał z namysłem. W klasie było cicho.

N. H. Kleinbaum, *Stowarzyszenie umarłych poetów*, Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 2003, s. 38-41.

1 filolog – człowiek zajmujący się badaniem języka i literatury jakiegoś narodu.

2 trop – wyraz, zdanie o znaczeniu przenośnym.

3 hoi polloi – (gr.) nasze stado.

4 metrum – starożytna jednostka miary wierszowej.

5 Whitman – amerykański pisarz i drukarz, tworzył w XIX wieku.

1. Pritchard we wstępie do podręcznika o poezji uczy, jak

- A. smakować słowo.
- B. objaśniać środki poetyckie.
- C. obiektywnie czytać poezję.
- D. subiektywnie oceniać poezję.

2. Keating po wysłuchaniu fragmentu podręcznika żywiołowo wyraził swoje emocje poprzez

- A. metafory i epitety.
- B. wulgaryzmy i wyliczenia.
- C. wykrzyknienia i powtórzenia.
- D. porównania i wyrazy potoczne.

3. Polecenie wyrwania kartki z podręcznika jest zachętą do odrzucenia

- A. krytycznego myślenia o świecie.
- B. schematów przy odbiorze poezji.
- C. wszelkiej wiedzy podręcznikowej.
- D. autorytetów w dziedzinie literatury.

4. „Prawdziwa bitwa [...] wojna”, o której mówi Keating, to

- A. walka z zasadami moralnymi.
- B. bunt dzieci przeciwko rodzicom.
- C. bunt młodych przeciwko nauczycielom.
- D. walka o samodzielny, indywidualny rozwój.

5. Według Keatinga warto żyć dla

- A. prawa, piękna, języka.
- B. piękna, miłości, poezji.
- C. wiedzy, estetyki, myśli.
- D. medycyny, prawa, bankowości.

6. „Że sztuka trwa i także ty dopisać możesz wers” w kontekście fragmentu powieści oznacza, że

- A. poezję tworzą tylko wybrani ludzie.
- B. sztuka jest życiem, o którym decydujemy sami.
- C. sztuka jest życiem, którym kieruje tylko przeznaczenie.
- D. do każdego wiersza można dopisać własne zakończenie.

7. Keating w przytoczonym fragmencie powieści

- A. poleca podręcznik do literatury.
- B. wskazuje nowy sposób odbioru poezji.
- C. krytykuje metody wychowania w Akademii.
- D. wyjaśnia znaczenie słów pochodzących z greki.

8. Moment, w którym uczniowie zaczynają rozumieć sens działań nauczyciela, ilustruje cytat

- A. „W klasie było cicho”.
- B. „W klasie rozległ się śmiech”.
- C. „Podskoczyli na swoich miejscach”.
- D. „Chłopcy wybuchnęli jeszcze donośniejszym śmiechem”.

9. Zgodną z tekstem zmianę zachowania chłopców podczas opisanej lekcji oddaje schemat

- A. uśmiechają się → podskakują → milczą.
- B. milczą → myślą → podskakują.
- C. śmieją się → podskakują → są zamyśleni.
- D. podskakują → są zamyśleni → milczą.

Tekst 2.

Stoimy pod murem.
Zdjęto nam młodość
jak koszulę skazańcom.
Czekamy.
Zanim tłusta kula
usiądzie na karku,
mija dziesięć, dwadzieścia lat.
Mur jest wysoki i mocny.
Za murem jest drzewo i gwiazda.
Drzewo podważa mur korzeniami.

Gwiazda nagryza kamień jak mysz.
Za sto, dwieście lat
będzie już małe okienko.
Będzie już małe okienko.
Już małe okienko
Małe okienko.

J. Kaczmarek, *Mury*, 1979.

10. Mur w powyższym tekście oznacza

- A. granicę, harmonię.   B. fundamenty, opokę.
C. dom, bezpieczeństwo.   D. zniewolenie, więzienie.

11. W tekście Kaczmareka wypowiedź „Stoimy pod murem/ Zdjęto nam młodość/ jak koszulę skazańcom” w przenośni oznacza, że

- A. czekamy na wykonanie egzekucji.
B. czekając długo pod murem, starzejemy się.
C. pozbawiono nas umiejętności buntowania się.
D. podejmujemy działania dopiero w wieku dojrzałym.

12. Drzewo i gwiazda w tekście Kaczmareka

- A. są tylko elementami krajobrazu.
B. wprowadzają elementy baśniowe.
C. wskazują sposób walki o wolność.
D. symbolizują nieosiągalność wolności.

13. Proces niszczenia muru oddaje powiedzenie

- A. Kropla drąży skałę.
B. Zniszczyć zło w zarodku.
C. Cierpliwie znosić upokorzenia.
D. Porywać się z motyką na słońce.

14. Nadzieję na zmianę sytuacji może wyrażać cytat

- A. „Już małe okienko”.
B. „Mija dziesięć, dwadzieścia lat”.
C. „Zanim tłusta kula/ usiądzie na karku”.
D. „Zdjęto nam młodość/ jak koszulę skazańcom”.

Tekst 3

Mur berliński

W latach 1961-89 obecna – i dawna – stolica Niemiec była miastem podzielonym na dwie ściśle odizolowane od siebie części poprzez 45-kilometrową ścianę, zwaną murem berlińskim. Zdobyty pod koniec II wojny światowej przez Armię Czerwoną Berlin został podzielony, podobnie jak całe Niemcy, na strefy okupacyjne. Wschodnie dzielnice Berlina, tworzące sektor radziecki, stały się stolicą Niemieckiej Republiki Demokratycznej. Z pozostałych utworzono odrębną jednostkę polityczną – Berlin Zachodni. Jednak dzieląca miasto granica istniała początkowo głównie na papierze. Każdy, kto znalazł się w Berlinie, mógł bowiem swobodnie przechodzić z jednej części miasta do drugiej. W nocy z 12 na 13 sierpnia 1961 roku granica między obiema częściami Berlina została obsadzona przez jednostki armii i policji NRD. Na ulicach miasta zaczęto wznosić barykady i umocnienia. 15 sierpnia w miejsce drutu kolczastego pojawiły się betonowe bloki. Wzdłuż powstającego

murów rozstawiono uzbrojone patrole mające rozkaz strzelania do każdego, kto próbowałby go przekroczyć. Mur berliński dzielił nie tylko ulice – w niektórych miejscach przecinał domy. Oprócz betonowej ściany na całość systemu umocnień składały się (na niektórych odcinkach) okopy, druty kolczaste, a także miny przeciwpiechotne. Podczas licznych prób przekraczania muru przez mieszkańców NRD zginęło około 200 osób. Wiele prób ucieczki zakończyło się jednak sukcesem. Mur berliński – jak żadna inna budowla – postrzegany był jako symbol podziału Niemiec i zimnej wojny. Dzieje muru zakończyły się równie zniwastka, jak się rozpoczęły. 9 listopada 1989 roku władze Niemieckiej Socjalistycznej Partii Jedności wyraziły zgodę na podróżowanie obywateli NRD bez przeszkód za granicę. Tego samego dnia, krótko przed północą, rozradowany tłum wtargnął do dawnego „pasa śmierci”, by bez przeszkód świętować po obu stronach muru nadejście nowej epoki.

Na podstawie: B. Kozłowski, *Mur berliński* i S. Dmitrewski, *Mur berliński istniał 28 lat*, Polska.pl.

15. Według autora tekstu podział Berlina był skutkiem

- A. rozpadu bloku komunistycznego w Europie.
- B. przegranej przez Niemcy II wojny światowej.
- C. klęski wojsk niemieckich w czasie I wojny światowej.
- D. porozumienia zawartego między Niemcami a Aliantami.

16. Z tekstu wynika, że mur berliński został zbudowany w celu

- A. odparcia potencjalnego najeźdźcy.
- B. uniemożliwienia obywatelom ucieczki.
- C. podziału Europy na dwa systemy polityczne.
- D. ustalenia granicy między państwami niemieckimi.

17. Zburzenie muru berlińskiego stało się symbolem

- A. zwycięstwa NSPJ.
- B. zakończenia II wojny światowej.
- C. podziału Niemiec na dwa państwa.
- D. upadku reżimów komunistycznych w Europie.